

دولت جمهوری اسلامی افغانستان
کمیسیون دسترسی به اطلاعات

Islamic Republic of Afghanistan
Access to Information Commission

اطلاعاتو ته د لاسرسي کمېسیون

د ۴۴ دولتي ادارو له وېبپاڼو څخه د څارنې تحليلي راپور

۱۳۹۸ – ۱۳۹۹ کال

دا راپور اطلاعاتو ته د لاسرسي قانون ۱۵ مې مادې له پلي کولو څخه د څارنې راپور دی چې (اطلاعاتو ته د لاسرسي حق تأمین او پیاوړتیا، د رویتیا او اطلاع رسونې دود څخه ډاډمنتیا، د اطلاعاتو وړاندې کولو، د ادارو ځواب ویل او اطلاعاتو ته د لاسرسي بنسټیز کولو) په موخه برابر شوی دی.

سریزه	الف
د راپور لنډیز	ب
د راپور موندنې	۱
غوره ادارې	۱
منځېنۍ ادارې	۲
کمزورې ادارې	۳
د ادارو په تفکیک د تحلیل گرافونه	۴
د بندونو په تفکیک تحلیلي گرافونه	۵
د هرې ادارې په تفکیک د ادارو له وېبپاڼو د څارنې لنډه شرحه	۶
پایله	۱۹
د مخکېني او اوسني څارنیز راپور پرتلیزه خپرڼه	۲۰
د وېبپاڼو د بډاینې لپاره وړاندیزونه او حل لارې	۲۱

اطلاعاتو ته لاسرسي په نړيوالو معتبرو سندونو کې د بشر له بنسټيزو حقونو له ډلې څخه پېژندل شوی دی، چې په دوه ډوله تامين کېدلای شي:

۱- د اطلاعاتو مخکې له مخکې له وړاندې کولو له لارې ۲- د غوښتنې پر بنسټ

هغه هېوادونه چې خپلو هېوادوالو ته، د اطلاعاتو ته د لاسرسي قانون او اطلاعات ورکولو په برخه کې نسبتاً ډېره مخينه لري، هڅه يې کړې چې د خپلو ترسره شويو او پلان شويو کړنو په هکله د خپرېدو وړ اطلاعات مخکې له مخکې له خلکو سره شريک کړي. د اطلاعاتو له وړاندې خپرول پرته له شک څخه له يو خوا پر دولت د وگړو باور ډيريدو لامل کېږي او له بلې خوا د ادارې او غوښتونکو تر منځ د اطلاعات ورکولو او اطلاعاتو ته د لاسرسي په برخه کې د اسانتيا باعث کېږي. اطلاعاتو ته د لاسرسي لگښت کموي؛ د وخت له ضايع کېدو مخنيوی کوي؛ او له ټول مهمه دا چې اطلاعات له سنتي (هارډ کاپي) څخه په مډرن شکل (سافټ کاپي) باندې بدلېږي. دا کړنه کولای شي له ادارو سره د اطلاعاتو او سندونو په ساتلو او مديريت کې اساسي مرسته وکړي.

اطلاعاتو ته د لاسرسي کمپسيون، ادارو او وگړو ته اطلاعاتو ته د لاسرسي قانون د پوهاوي، د غوښتونکو د شکايتونو خپرلو، پر وخت باندې په ادارو کې د اطلاع رسونې مراجعو مسوولينو گمارنې په برخه کې د مشورو ورکولو، د اطلاع رسونې مرجع مسوولينو ته د ظرفيت لوړولو پروگرامونو، د اطلاعات غوښتلو او اطلاعات ورکولو په برخه کې د انټرنېټي اسانتياوو رامنځته کولو (د اطلاعات غوښتلو او شکايت ثبتولو انلاين سېسټم جوړول www.askforinfo.af) سربېره د دويم ځل لپاره د ادارو له وېبپاڼو څخه د اطلاعاتو مخکې له مخکې خپرولو په پار څارنه تر سره شوه. د دې راپور پايلې او پېژندنې، په ادارو کې له وړاندې د اطلاعاتو وړاندې کولو دود پياوړی او غوښتونکو ته، اطلاعاتو ته لاسرسي په برخه کې اسانتياوې برابرې.

په دې اساس د دولتي ادارو له وېبپاڼو د څارنې پروسه چې د اطلاعاتو مخکې له مخکې خپرولو لپاره مناسبه او ښه لار گڼل کېږي، د يو څلور کسيزه ټيم لخوا د ۱۳۹۸ کال د سلواغې په ۱۳ مه پيل او د ۱۳۹۸ کال د کب په ۲۹ مه پای ته ورسېده. له وړاندې د تعين شويو شاخصونو په رڼا کې د ۴۴ ادارو له وېبپاڼو څخه په حضورې ډول څارنه تر سره شوه چې د دې څارنې موندنې، وړاندیزونه، ستونزې او حل لارې يې، له ولسمشرۍ ماڼۍ، اړوندو ادارو او رسنيو سره شريکې کېږي. کمپسيون په پام کې لري هغه ادارې چې د اطلاعات له وړاندې خپراوي او د اطلاع رسونې په برخه کې نوښتونه کوي، د يو ځانگړي پروگرام له لارې ستاينه وکړي او هغه ادارې چې د قانون د پلي کولو په برخه کې کمزورې دي، د ځينو تنبيهو لارو چارو له لارې د قانون پلي کولو ته وهڅوي.

د راپور لنډيز

دا اطلاعاتو ته د لاسرسي کمپسيون، دويم څارنيز راپور دی چې د دولتي ادارو له وېبپاڼو څخه اطلاعاتو ته د لاسرسي قانون ۱۵ مادې حکمونو سره سم تر سره کېږي. اطلاعاتو ته د لاسرسي قانون ۱۵ مه ماده، ۱۷ بندونه لري چې ادارې د خپلو موخو او کاري ساحې پر بنسټ، ټول هغه موارد چې د دې مادې په بندونو کې ذکر شوي دي لږ تر لږه په کال کې يو ځل بايد مخکې له مخکې د ادارو لخوا خپاره شي. څرنگه چې وېبپاڼه، د ادارو رسمي پاڼې په توګه د اطلاع رسونې ځانګړې ادرس ګڼل کېږي، نو دا راپور د وېبپاڼو څخه د څارنه پر اساس تر سره شوی، چې د ادارې د استازي، د وېبپاڼې مدير او اطلاع رسونې مسوول په شتون کې خپاره شوي اطلاعات تر څارنې لاندې نيول شوي دي.

د څارنې شاخصونه ټول ۴۴ دي چې په حقيقت کې د قانون ۱۵ مې مادې د بندونو بنسټيزه منځپانګه ده او څارنه د همدغو شاخصونو پر بنسټ تر سره شوې ده.

د راپور د موندنو پر بنسټ، د اطلاعاتو له تحليل او ارزونې وروسته او د ادارو توپير د موخو، کاري ساحو په پام کې نيولو سره، ادارې په درې کټګوريو وېشل شوې دي: غوره ادارې:

غوره ادارې هغه ادارې دي چې د شاخصونو په پام کې نيولو سره ټوله سلنه يې له ۸۰ تر ۱۰۰ سلنې پورې وي. منځېنۍ ادارې:

منځېنۍ ادارې هغه ادارې دي چې د شاخصونو په پام کې نيولو سره ټوله سلنه يې له ۵۰ تر ۸۰ سلنې پورې وي. کمزورې ادارې:

کمزورې ادارې هغه ادارې دي چې د شاخصونو په پام کې نيولو سره ټوله سلنه يې له ۵۰ سلنې ټيټه وي.

دا راپور د ۴۴ ادارو له وېبپاڼو د څارنې راپور دی چې وزارتونه، خپلواک کمپسيونونه، خپلواک رياستونه او خپلواکې ادارې په بر کې نيسي چې د لا همغږي لپاره له ټولو ادارو سره مخکې له مخکې څارنيز شاخصونه له اړينو توضيحاتو سره يو ځای شريک شوي و. سره له دې هم د تخنيکي او اداري ستونزو، د قانون د حکمونو څخه بشپړ نه پوهاوی او له اطلاع رسونې مراجعو سره د مختلفو څانګو نه همکاريو له امله ځينو ادارو ونشوای کړای چې د اطلاعاتو له وړاندې خپرولو په برخه کې ښه ځای ځانته وټاکي.

د دې راپور پرتلنه له مخکېني راپور سره په وضعيت کې ښوالی ښيي. دا چاره موږ ته دا هيله راکوي چې په راتلونکي کې به د ادارو وېبپاڼې لا بډايه او منسجمې وي.

هغو ادارو ته چې کمزورې وېبپاڼې او يا هم وېبپاڼې يې بيخې غيرې فعالې دي زموږ ځانګړي وړاندیزونه او حل لارې هغوی ته استول شوې دي تر څو په هر اړخيزو همکاريو سره د ادارو وېبپاڼې فعالې او بډايه شي.

د راپور موندنې

د څارنيزو چارو لا انسجام لپاره څارنيز لارښود، چک لیست، عملیاتي پلان برابر شوی، د اطلاع رسونې مرجع څارنيز شاخصونو او د څارنې ۴۴ شاخصونه د څارنې کیفیت لوړولو او په دې برخه کې د ستونزو له منځه وړلو او له ادارو سره د لا همغږۍ لپاره مخکې له مخکې له ادارو سره شریک شوي و او وروسته بیا له ویبپاڼو څارنه تر سره شوه. اطلاعاتو ته د لاسرسي قانون ۲۲ مې مادې پلي کول، په ادارو کې اطلاعاتو ته د لاسرسي پروسې، د اطلاعات وړاندې کولو څرنگوالي څخه څارنه د کمېسیون له بنسټیزو صلاحیتونو او دندو څخه ده. په همدې اساس اطلاعاتو ته د لاسرسي قانون ۱۵ مه ماده چې لږ تر لږه په کال کې یو ځل د اطلاعاتو له وړاندې خپرول د ادارو مکلفیت بولي.

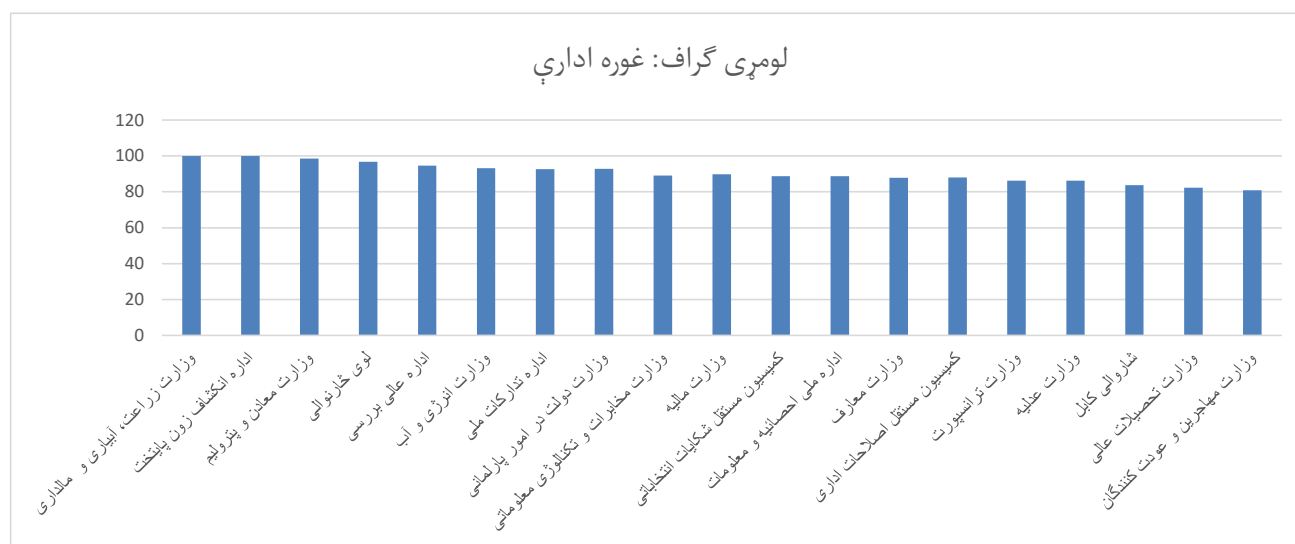
- اطلاعاتو ته د لاسرسي قانون ۱۵ مادې د بندونو پر بنسټ او ۴۴ شاخصونو په رڼا کې د ۵۸ پلان شویو ادارو له ډلې د ۴۴ ادارو له ویبپاڼو په حضورې ډول څارنه تر سره شوه چې د هغو شرحه په لاندې ډول ده:

په دې راپور کې د شاخصونو په پام کې نیولو پر بنسټ، ادارې په درې کټگورۍ ویشل شوي دي:

۱- غوره ادارې

۲- منځېنۍ ادارې

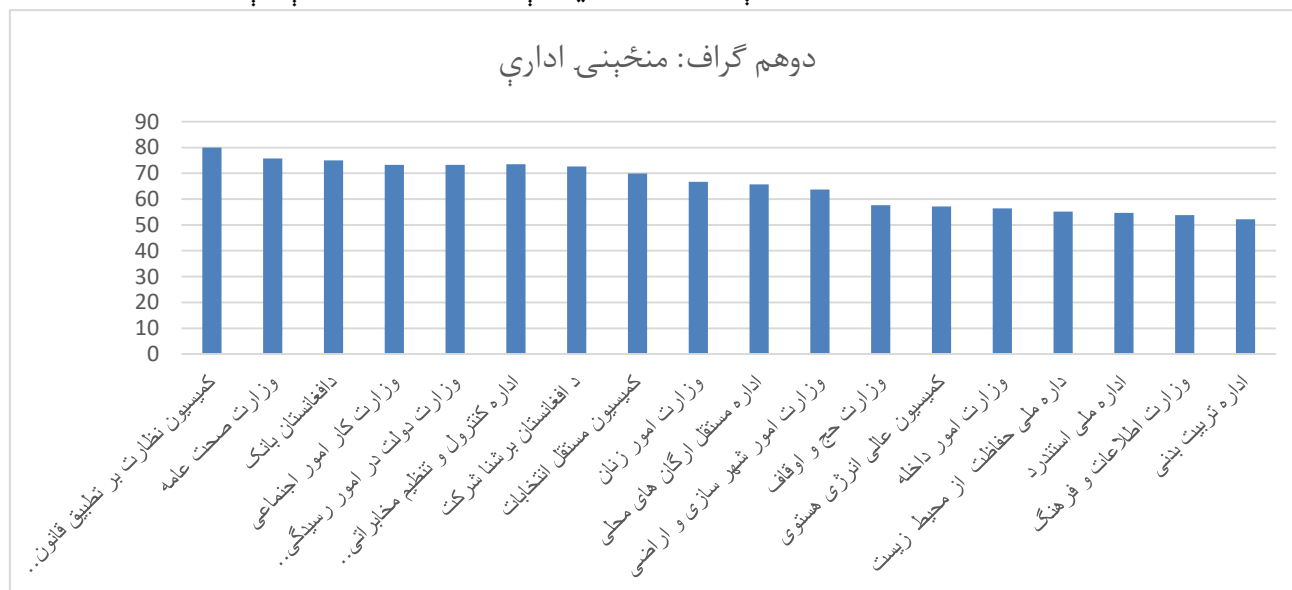
۳- کمزورې ادارې

غوره ادارې

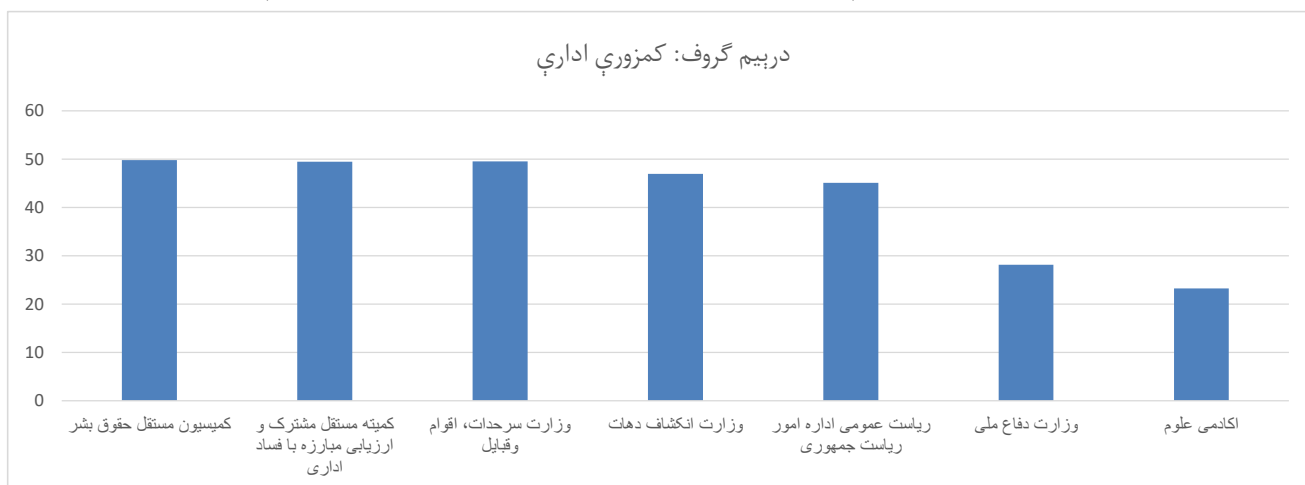
هغه ادارې دي چې شاخصونه يې له ۸۰ سلنې ډېر په پام کې نيولي دي او په غوره ډلبندۍ کې راغلي دي. په دې ډله کې هغه ۱۹ ادارې په ترتيب ځای پر ځای شوي دي، چې فعاله او بډايه وييپاڼې لري. ادارې پورې د اړوندو او د خپلو کړنو په هکله د اطلاعاتو خپرولو سربېره، اطلاعاتو ته د لاسرسي قانون ۱۵ مې مادې د بندونو پر بنسټ د کمېسیون لخوا جوړ شوي شاخصونه هم په پام کې نيولي او په وييپاڼه کې خپاره کړي دي.

د کرنې، اولو لگولو او مالدارۍ وزارت، د پایتخت زون پرمختیایي اداره، د کانونو او پترولیم وزارت، لوی څارنوالي، د بررسی عالي اداره، د اوبو او انرژۍ وزارت، د ملي تدارکاتو اداره، په پارلماني چارو کې د دولت وزارت، د اداري اصلاحاتو کمېسیون، د مخابراتو او معلوماتي تکنالوژۍ وزارت، مالي وزارت، د ټاکنیزو شکایتونو خپلواک کمېسیون، د ملي احصایې اداره، د پوهنې وزارت، د ترانسپورت وزارت، د عدلیې وزارت، کابل ښاروالي، د لوړو زده کړو وزارت، د کډوالو او بېرته راستنېدونکو چارو وزارت هغه ادارې او وزارتونه دي چې په غوره ډلبندۍ کې یې ځای خپل کړی دی.

منځېنۍ ادارې

دوهم گراف، منځېنۍ ادارې دي. دا ادارې چې شمېر یې ۱۸ ادارو ته رسېږي، له ۵۰ تر ۸۰ سلنه څارنیز شاخصونه یې په ویبپاڼو کې په پام کې نیولي دي او په دوهمه کټگوري کې راځي. د اساسي قانون پلي کېدو باندې د څار خپلواک کمېسیون، د عامې روغتیا وزارت، د افغانستان بانک، د کار او ټولنیزو چارو وزارت، پېښو ته د رسیدنې په چارو کې د دولت وزارت، د مخابراتو د تنظیم او کنترول اداره اتر، د افغانستان برېښنا شرکت، د ټاکنو خپلواک کمېسیون، د ښځو چارو وزارت، د سیمه ییزو ارګانونو خپلواکه اداره، د ښار جوړونې او ځمکو وزارت، د حج او اوقافو وزارت، د هستوي انرژۍ کمېسیون، د کورنیو چارو وزارت، د چاپیریال ساتنې ملي اداره، د ملي ستندرد اداره، د اطلاعات او فرهنگ وزارت او د بدني روزنې او ورزش عمومي ریاست د منځنیو ادارو په ډله کې راځي.

کمزوري ادارې

درېيم گراف د کمزورو ادارو ښکارندوينه کوي. دا ادارې چې شمېر يې اووه ادارو ته رسېږي، له ۵۰ سلنه کم د کمېسيون څارنيز شاخصونه يې د اطلاعاتو له وړاندې خپرولو په برخه کې په پام کې نيولي دي. کومه همغږي چې د څارنې پروسې له پيل څخه وړاندې د ادارو او کمېسيون تر منځ شوې وه، هغې ته په کتو بايد زياتو ادارو له ۵۰ سلنه ډېر شاخصونه رعايت کړي وای. له بده مرغه چې اطلاعاتو ته د لاسرسي قانون ۱۵ مادې پر بنسټ د کمېسيون لارښود په رڼا کې لاندې اووه ادارې نه دي توانيدلې چې لږ تر لږه د ۵۰ سلنې زيات شاخصونه رعايت کړي.

د بشري حقونو خپلواک کمېسيون، د اداري فساد سره و مبارزې د څارنې او ارزونې گډه خپلواکه کمېټه، د سرحدونو او قبایلو چارو وزارت، د کليو بيا رغونې او پراختيا وزارت، د ولسمشرۍ ماڼۍ د چارو ادارې عمومي رياست، ملي دفاع وزارت او د علومو اکاډمي د کمزورو ادارو په لړ کې ځای لري.

۴- هغه ادارې چې موږ ونه کړای شول له وېبپاڼو يې څارنه وکړو.

د کورنيو چارو وزارت، د سوداگرۍ او صنايعو چارو وزارت، د اقتصاد وزارت، د کوچيانو چارو د سمون رياست (له نوموړو ادارو سره د څو پرلپسې اړيکو سربېره او د دوی لخوا د نه تيارې په هکله د ډول، ډول دليلونو په راوړلو سره مو ونه شو کړای چې د يادو ادارو له وېبپاڼو څارنه وکړو). د سرې مياشتې د وېبپاڼې مسوولينو په وينا، دوه مياشتې کېږي چې وېبپاڼه يې غير فعاله ده.

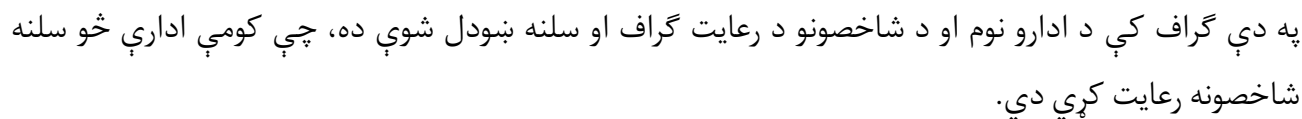
د مشرانو جرگې د دارالانشا عمومي رياست، ولسي جرگه او د ولسمشرۍ ماڼۍ لوړ مقام، د يو رسمي څارنيز ټيم غوښتونکي شول چې د دې کار لپاره اړين مکتوبونه واستول شول، په داسې حال کې چې د وېبپاڼو د څارنې او ارزونې لپاره، تر اوسه پورې هم د هغوی ځواب نه دی راغلی.

د مخدره توکو پر وړاندې مبارزې معينيت، د وزيرانو شورا دارالانشا او د اجراييه رياست لومړی معاونيت د بودجې نه استقلاليت له امله وېبپاڼه نه لري.

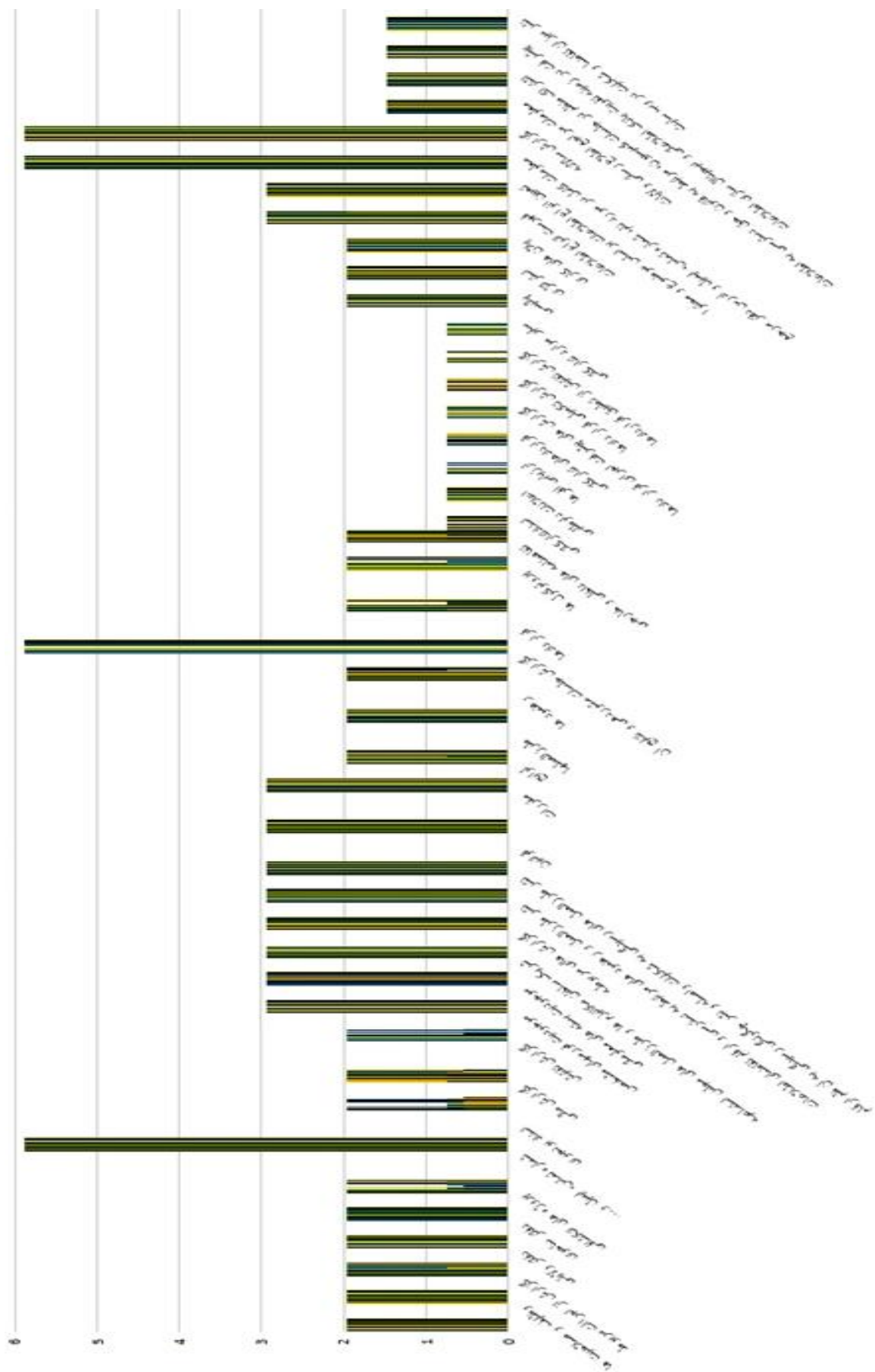
ستره محکمه: د څارنې د پلان په وروستيو ورځو کې، د څارنې ټيم سترې محکمې ته ولاړ او د تخنيکي ستونزو له امله يې ونه شوای کړای چې له وېبپاڼې څارنه وکړي.

د ملي امنيت عمومي رياست، د امنيتي دليلونو او څارنيزو شاخصونو سره د نه همغږۍ له امله عمومي وېبپاڼه نه درلوده.

५

در عایت شوو شاخصونو سلنه د هر بند په تفکیکی

دا گراف د شاخصونو د رعایت په برخه کې د هر بندښکارندویښه کوي (کوم شاخصونه ډیر رعایت شوي، کوم شاخصونه نسبتاً رعایت شوي او کوم شاخصونه لږ رعایت شوي دی). په پایله کې ښکاري چې مالي، تدارکاتي او تفتیش سندونو پورې اړوند شاخصونه لږ په پام کې نیول شوي او د کلني راپور، د ادارې د اړیکې شمېرې او ارتباطي چینلونو په هکله ډېر شاخصونه په پام کې نیول شوي دي.

د هرې ادارې له وېبپاڼو څخه د څارنې د څرنگوالي لنډه شرحه

د کرنې، اوبو لګونې او مالدارۍ وزارت

د کرنې، اوبو لګونې او مالدارۍ وزارت لومړنۍ اداره وه چې اطلاعاتو ته د لاسرسي قانون ۱۵ مې مادې ۴۴ شاخصونو په رڼا کې د نشراتو رییس، د مقام ویاند او سلاکار ښاغلي اکبر رستمی او د اطلاع رسونې مسوول په شتون کې، د یاد وزارت له وېبپاڼې څارنه تر سره شوه. د دې وزارت له وېبپاڼې د څارنې شرحه په لاندې ډول دی:

د نوموړي وزارت پر وېبپاڼه، د ۴۴ شاخصونو په رڼا کې بشپړ اطلاعات خپاره شوي دي چې د یادو خپرو شویو اطلاعاتو له ډلې کولای شو، د یادې ادارې مالي لګښت په هکله اطلاعات چې په اونیز ډول خپاره شوي دي یاد کړو. د یادولو وړ ده چې د کرنې، اوبو لګونې او مالدارۍ وزارت، د یو بډایه وېبپاڼې لرونکی دی او د وېبپاڼې د لا بډاینې لپاره په ځینو برخو؛ لکه د تشکیل جزییات او همدارنګه د شته سلاکارانو او ځینو نورو مسایلو په هکله د څارنیز ټیم لخوا اړینې مشورې ورکړل شوې چې د ادارې مسوولینو لخوا یې هرکلی وشو.

د افغانستان بانک

د یاد بنسټ له وېبپاڼې د څارنې پایله په لاندې ډول دی:

د ادارې وېبپاڼه تر یوې کچې اطلاعاتو ته د لاسرسي قانون ۱۵ مې مادې سره عیاره وه، د څارنې ټیم ټینګار وکړ چې په دې برخه کې دې لا زیاتې هڅې وشي. د کړنو او اجراآتو په هکله راپورونه یې خپاره کړي او د تفتیش اړه په وېبپاڼه کې هېڅ سند نه لیدل کېږي. د خدمتونو وړاندې کولو، معلوماتي بستونو، مشارکتی او استماعیه کړنلارو په هکله ځانګړي فورمونه په وېبپاڼه کې نشته دی.

تقنیني سندونه، پلان او پالیسي، همدارنګه سټراتېژي په وېبپاڼه باندې خپاره شوي و. د پرمختیايي پروژو. تدارکاتي سندونو او اړوندو کړنو په هکله یواځې داوطلبی او خبرونه خپاره شوي دي.

د افغانستان برشنا شرکت

د افغانستان برېښنا شرکت د عامه پوهاوي او نشراتو رییس، د وېبپاڼې مدیر، د اطلاع رسونې مرجع مسوول په شتون کې د څارنې ټیم د نوموړې ادارې له وېبپاڼې څارنه وکړه او پایله یې په لاندې ډول دی:

اطلاعاتو ته د لاسرسي قانون ۱۵ مې مادې او ۴۴ شاخصونو سره نسبي جوړښت درلود، او د ادارې توجیه دا وه چې ویسایت د کار لاندې دی. د ادارې دندې او صلاحیتونه په کې نه دي ځانګړې شوي. په وېبپاڼه کې د راپور خپرولو په برخه کې د اجرائیو اطلاعات او سندونه بشپړ نه دي، د ځینو کړنو او مالي لګښت په هکله یواځې خبرې نشرات لیدل کېږي.

خلکو ته د خدمتونو فورم، ځینې معلومات، ځینې مشارکتی او استماعیه او راپورونه په وېبپاڼه کې خپاره شوي دي. د قراردادونو، پرتوکولونو، د ملي او نړیوالې هوکړې په هکله یواځې څو محدود قراردادونه ته پاملرنه شوې وه او بشپړ اسناد موجود نه و. تقنیني سندونه، ستراتیژي او د ادارې پالیسي خپره شوي وه او یواځې د ادارې پلان نه وه خپور شوی. د تدارکاتي سندونو او د اړوندو کړنو په هکله یواځې د څو داوطلبیو په خپرولو اکتفا شوې و. د څارنیز ټیم لخوا، د وېبپاڼې د بډاینې لپاره اطلاعاتو ته د لاسرسي قانون ۱۵ مادې په رڼا کې اړین توضیحات او لارښوونې ورکړل شوې او مقابل لوري هم په دې برخه کې د ډېرو کړنو ترسره کولو ژمنه وکړه.

مالیه وزارت

د یاد وزارت وېبپاڼه اطلاعاتو ته د لاسرسي قانون ۱۵ مې مادې پر بنسټ ښه تنظیم شوې و. اړین اطلاعات او سندونه په وېبپاڼه باندې خپاره شوي و. په ځینو برخو کې اطلاعات او سندونه بشپړ نه دي او محدود دي چې له هغې ډلې: د ولایتي دفترونو معلومات او ځانګړنې، د پرمختیایي پروژو په هکله کافي معلوماتو نشتون ښودلی شوی. همدارنګه د تدارکاتو تفتیش په اړه راپور نه دی خپور شوی. قراردادونه، پرتوکولونه، ملي او نړیوالې هوکړې ډېرې محدودې نشر شوې دي.

پوهنې وزارت

د پوهنې وزارت وېبپاڼه اطلاعاتو ته د لاسرسي قانون ۱۵ مې مادې پر بنسټ نسبتاً ښه تنظیم شوې وه او ځینې اطلاعات او سندونه پر وېبپاڼه کې خپاره شوي و. د تفتیش راپورونو او تدارکاتي کړنو په برخه کې د کتنې وړ کمزورتیاوې ولیدل شوې. د ادارې تقنیني سندونه، ستراتیژي او د ادارې پالیسي خپره شوې وه. د بودجې پر بنسټ د دقیق پوهاوي نه شتون له امله د بودجې سندونه نه وه، یواځې د بودجې مقدار د یو جدول په واسطه خپوره شوي و. د وګړیز ګډون او استماعیه غونډو لپاره د مستقیم خدمتونو فورم او معلوماتي بستې په وېبپاڼه کې موجودې وې، محدود قراردادونه، پرتوکولونه، ملي او نړیوالې هوکړې ډېرې کمې خپرې شوې وې همدارنګه د ولایتي او ساحوي دفترونو ځانګړنې په وېبپاڼه کې موجود نه وې.

د څارنیز ټیم لخوا مسوولینو ته اطلاعاتو ته د لاسرسي قانون ۱۵ مې مادې ۴۴ شاخصونو په رڼا کې لازمي مشورې ورکړل شوې او اړوندو مسوولینو ژمنه وکړه چې د وېبپاڼې بډاینې لپاره د قانون پر بنسټ کړنې ترسره کړي.

د اطلاعات او فرهنگ وزارت

د اطلاعات او فرهنگ وزارت وېبپاڼه، اطلاعاتو ته د لاسرسي قانون ۱۵ مادې ۴۴ شاخصونو په اساس کمزوري وه. په دې اداره کې د اطلاعاتو او سندونو راټولو او په وېبپاڼه کې يې د خپرولو په برخه کې يو ډول ناهمغري ليدل کېده. يواځې ځينې کړنې په خبري ډول خپرې شوې وې چې په ټوله کې لاندې ټکو ته نغوته کولای شو:

د ځينو ترسره شويو کړنو په هکله پاشلي او په خبري بڼه اطلاعات خپاره شوي و. د انکشافی پروژو د اسنادو، د تدارکاتي سندونو او اړوند فعاليتونو په برخه کې يواځې د څو داوطلبی په اعلانولو باندې بسنه شوې وه. د ادارې ستراتيژي، پاليسي او تقنيني اسناد پرته د ادارې کاري پلان څخه د ليدلو وړ و. د يادولو وړ ده چې د يادې ادارې د اطلاع رسونې مرجع مسوول، د نورو اړوندو څانگو مسوولينو څخه په وېبپاڼه کې د اطلاعاتو او سندونو خپرولو په برخه کې د نه همکارۍ څخه شکايت درلود او د هغوی نه همکاري د وېبپاڼې د کمزورتيا بنسټيز لامل وباله.

د مخابراتو او معلوماتي تکنالوژۍ وزارت

د مخابراتو او معلوماتي تکنالوژي وزارت وېبپاڼه اطلاعاتو ته د لاسرسي قانون ۱۵ مې مادې ۴۴ شاخصونو په رڼا کې طرحه او ډيزاين شوې وه چې د اطلاعاتو او اسنادو لرونکې وه. په ځينې برخو کې د اطلاعاتو او سندونو خپرولو کار روان وه. د مالي اجرائتو راپور او ځينې فعاليتونه خپاره شوي و، خو د بودجوي سندونو او د تفتيش راپور په اړه اطلاعات موجود نه وو. د پرمختيايي پروژو په هکله بشپړ راپور او توضيحات نه وه او په دې برخه کې لنډ او کم معلومات خپاره شوي دي. د تقنيني سندونو، قراردادونو، هوکړه ليکونو، د ملي او نړيوالو پروتوکولونو په اړه سندونه په وېبپاڼه کې نشر شوي وه. د وگړيز گډون لپاره خدمتي فورمې خپرې شوې وې او په ځينو برخو کې اسناد د راټولولو او په وېبپاڼه کې د خپرولو په حال کې ول.

د مخابراتو د کنټرول او تنظيم اداره (اترا)

د اترا ادارې وېبپاڼه د اطلاعات خپرولو له اړخه اطلاعاتو ته د لاسرسي قانون ۱۵ مې مادې ۴۴ شاخصونو پر بنسټ نسبتاً بڼه وه. اطلاعاتو ته د لاسرسي قانون ۱۵ مې مادې په رڼا کې د ادارې نوې وېبپاڼه باندې کار روان و. همدارنگه مخکېنۍ وېبپاڼه يې د خپلو داخلي معيارونو په رڼا کې فعاله او ځينې اطلاعات او سندونه پکې موجود وه. د پرمختيايي پروژو، تدارکاتي سندونو او د هغوی طی مراحل په برخه کې يواځې د داوطلبی اعلانونو او لنډو توضيحاتو باندې بسنه شوې و. د (مالي، تفتيش او ...) برخو په هکله د اجرائتو راپور او سندونه په منظم او ځانگړي ډول موجود نه وه.

د علومو اکاډمي

اطلاعاتو ته د لاسرسي قانون ۱۵ مې مادې په رڼا کې د علومو اکاډمي پر وېبپاڼه باندې کار روان وه او د وېبپاڼې مدير تازه گمارل شوی وه. په وېبپاڼه کې يواځې څو محدود اطلاعات د خبر په بڼه خپاره شوي وه. د څار ټيم، د اطلاع رسونې مسوول او د وېبپاڼې مدير ته، پر وېبپاڼه د اطلاعات خپرولو منځپانگې په اړه اړينو توضيحاتو او مشورو سربېره، په دې برخه کې د هر ډول همکاريو ژمنه وکړه. تر څو په نږدې راتلونکي کې د علومو اکاډمي وېبپاڼه، اطلاعاتو ته د لاسرسي قانون د احکامو په رڼا کې عياره شي.

د اساسي قانون پر پلي کېدو د څار خپلواک کمېسيون

د اساسي قانون پر پلي کېدو د څار خپلواک کمېسيون وېبپاڼه، اطلاعاتو ته د لاسرسي قانون ۱۵ مې مادې ۴۴ شاخصونو په رڼا کې اماده شوی او فعال وه. د کړنو راپور، تقنيني سندونه، ستراتيژي، پلان، قراردادونه، ملي او نړيوالې هوکړې په وېبپاڼه کې خپرې شوې وې، ځينې نور اطلاعات او سندونه د راټولولو او په وېبپاڼه باندې د خپرولو په حال کې وه.

د بودجې سندونو، تدارکاتو او تفتيش په برخه کې نيمگړتياوې شته وې چې د معلوماتو او منځپانگې په هکله د ۴۴ شاخصونو په اړه د بشپړ نه پوهاوی يې بنسټيز لامل بيان کړ، په دې هکله د څارنيز ټيم لخوا اړين اطلاعات ورته ورکړل شول ترڅو د اطلاعات راټولولو او بشپړولو په برخه کې هڅې وکړي او اطلاعاتو ته د لاسرسي قانون ۱۵ مادې په رڼا کې د وېبپاڼې د منځپانگې او سندونو په بډاينه کې مرسته وکړي. د غوښتل شويو اطلاعاتو شمېر او دغو اطلاعاتو ته د ځواب ويلو په برخه کې هېڅ نه وه خپاره شوي، چې په دې هکله هم لازم توضيحات وړاندې شول، تر څو د اطلاعاتو راټولولو او په وېبپاڼه کې يې د خپرولو لپاره اقدامات وشي.

د کلو پراختيا او بيا رغونې وزارت

اطلاعاتو ته د لاسرسي قانون ۱۵ مې مادې ۴۴ شاخصونو په رڼا کې چې د کلو پراختيا او بيا رغونې وزارت له وېبپاڼې کومه څارنه او ارزونه ترسره شوه، د ياد وزارت وېبپاڼه ډېره کمزورې او نيمگړې وه. د څارنې ټيم د وېبپاڼې مدير او د اطلاع رسونې مسوول باندې ټينگار وکړ، ترڅو د وېبپاڼې بډاينه په برخه کې د يادو شاخصونو په رڼا کې کونښنونه وکړي.

د بهرنيو چارو وزارت

له وړاندې د همغږۍ سربېره، څارنيز ټيم له پلان سره سم د بهرنيو چارو وزارت ته ورغی؛ خو د ياد وزارت له وېبپاڼې د څار لپاره، مسوولينو د رامنځته شويو سياسي ستونزو يادونه وکړه او په يو بل مناسب وخت کې د څارنيز ټيم د ورتلو غوښتونکي شول.

لوړو زده کړو وزارت

د ادارې نوې وېبپاڼه اطلاعاتو ته د لاسرسي قانون ۱۵ مې مادې په رڼا کې ډيزاين شوې وه، خو د اطلاعاتو منځپانگې او خپرو شويو سندونو په هکله نیمگړتیاوې موجودې وې چې له هغې ډلې بې نظامي او نورې نیمگړتیاوې په لاندې ډول دي:

د یادولو وړ ده چې د یاد وزارت پخوانۍ وېبپاڼه د اطلاعاتو د محتوا له اړخه بدایه وه، د پرمختیايي پروژو په برخه کې سندونه او لازم معلومات نه وه، یواځې په ډېرو لومړنیو معلوماتو بسنه شوې وه؛ په استماعیه او مشورتی غونډو کې د هېوادوالو گډون لپاره مکانیزمونه او کړنلارې نه وې خپرې شوې، همدارنګه په دې برخه کې هېڅ راپور موجود نه وه. د قوانینو، مقررو او کړنلارو د طرحې په برخه کې د وگړیز گډون لپاره هېڅ راپور او سند موجود نه وه؛ د تدارکاتي سندونو او اجرايوي کړنو په هکله ځانگړې مینو نه وه، یواځې په پاشلي ډول سندونه، راپورونه په نیمگړي ډول خپاره شوي وه

د اطلاع رسونې مسوول او د وېبپاڼې مدیر ژمنه وکړه چې اطلاعاتو ته د لاسرسي قانون ۱۵ مادې په رڼا کې به د وېبپاڼې په برخه کې د نظم او بشپړاوي لپاره لا ډېرې هڅې کوي.

د بدني روزنې او سپورټ عمومي ریاست

د ادارې وېبپاڼه اطلاعاتو ته د لاسرسي قانون ۱۵ مې مادې پر بنسټ ډېره کمزورې او د منځپانگې له نظره اطلاعاتو سره سطحې چلند شوی چې د نیگړتیاوو یادونه یې په لاندې ډول دی:

- په وېبپاڼه کې د ادارې د کړنو په هکله راپور نه وه خپور شوی. د پرمختیايي پروژو، بودجې او تدارکاتي سندونو په برخه کې هېڅ ډول سندونه نه دي خپاره شوي. خلکو ته د خدمتونو وړاندې کولو په برخه کې هېڅ ډول ځانگړي فورم موجود نه وه او ادعا یې درلوده چې دا اداره هېڅ ډول خدمات نه وړاندې کوي، یواځې ۵۰ ورزشي فدراسیونونو ته مالي لگښتونه برابروي.

هېڅ ډول قرارداد، هوکړه، ملي او نړیوال پروتوکول په وېبپاڼه کې موجود نه وه. د پالیسي، استراتېژۍ او همدارنګه د ادارې کاري پلان په هکله هېڅ ډول کار نه وه تر سره کړی. یواځې تقنیني اسناد د ادارې په وېبپاڼه باندې موجود وه. د کلنیو غوښتل شویو اطلاعاتو شمېر په وېبپاڼه کې لیدل کېده او په اداره کې د ځینو ترسره شویو کړنو په هکله اطلاعات په خبري ډول خپاره شوي دي.

کابل ښاروالي

د کمېسیون څارنیز ټیم د کابل ښاروالۍ د نشراتو رئیس، د وېبپاڼې مدیر او اطلاع رسونې مرجع مسوول سره ولیدل. د نشراتو رییس وویل چې اطلاعاتو ته د لاسرسي قانون ۱۵ مې مادې پر بنسټ د وېبپاڼې جوړولو باندې کار روان دی چې په دوه اوونیو کې به بشپړ شي.

د کابل ښاروالۍ له وېبپاڼې څخه د څارنې پایله په لاندې ډول دی:

د یادې ادارې وېبپاڼه اطلاعاتو ته د لاسرسي قانون ۱۵ مې مادې ۴۴ شاخصونو په رڼا کې نسبتاً ښه وه. د راپورونو په خپرولو په برخه کې یواځې د مالي راپورونو په خپرولو بسنه شوې وه. د تدارکاتو او تدارکاتي سندونو په برخه کې یواځې داوطلبې اعلانونه د خبر په ښه خپاره شوي وه. د پرمختیايي پروژو په هکله لنډ او مختصر معلومات نشر شوي وه. تقنیني سندونه، ستراتیژي، پالیسي او اداري پلان په وېبپاڼه خپاره شوي وه. وګړو ته د مستقیم خدمتونو، کړنلارو او معلوماتي بستو راپورونه په وېبپاڼه کې نشر شوي وه. د قراردادونو، ملي او نړیوالو پروتوکولونو په برخه کې یواځې څو هوکړه لیکونه خپاره شوي وه.

د ملي امنیت عمومي ریاست

د مشخصو امنیتي ستونزو له امله چې دوی وښودې، ادارې کومه ځانګړې وېبپاڼه نه درلوده. د څارنې ټیم د یوې وېبپاڼې جوړولو وړاندیز ورته وکړ. د اطلاع رسونې مرجع مسوول وویل چې موضوع به له مقاماتو سره شریکه کړي او د هغوی له لارښوونو سره سم به اقدام وکړي.

په پارلماني چارو کې د دولت وزارت

په پارلماني چارو کې د دولت وزارت، اطلاعاتو ته د لاسرسي قانون ۱۵ مې مادې ۴۴ شاخصونو په رڼا کې یو بډایه وېبپاڼه درلوده او د اطلاعات ورکولو په برخه کې یې ژمنتوب درلوده. د ادارې بودجوي اسناد په وېبپاڼه کې نه وه خپاره شوي. یواځې د عادي او پرمختیايي بودجې کچه خپره شوې وه. قراردادونه، هوکړې، ملي او نړیوال پروتوکولونه په یاده اداره کې نه دي ترسره شوي تر څو د هغو په هکله اطلاعات خپاره کړي. ځانګړې انکشافی پروژې په دې ادارې کې نشته دي، یواځې قراردادونه، تدارکاتي سندونه او اداري اړتیاوو په هکله اطلاعات په وېبپاڼه کې خپاره شوي وه.

د ځمکو او ښار جوړونې وزارت

د یاد وزارت وېبپاڼه، اطلاعاتو ته د لاسرسي قانون ۱۵ مې مادې ۴۴ شاخصونو په رڼا کې نسبتاً یو ښه وېبپاڼه وه چې د ځمکو او ښار جوړونې وزارت له وېبپاڼې د څارنې پایله په لاندې ډول ده:

اطلاعاتو ته د لاسرسي قانون ۱۵ مې مادې په رڼا کې د یاد وزارت وېبپاڼه د اطلاعاتو ډلبندي او ښه انسجام لرونکې ده، د اطلاعاتو او سندونو خپرولو باندې کار جریان لري. د ادارې تشکیل، واکونه او دندې په هر اړخیز ډول په وېبپاڼه کې خپاره شوي وې. بودجوي سندونه او مالي راپور هم نه وه خپور شوي. د وګړو ګډون لپاره مکانیزمونه او کړنلارې موجود وې، خو د وګړو د ګډون راپور تر اوسه نه وه خپور شوی. په اداره کې ټول شته تقنیني سندونه په

وېبپاڼه کې موجود وه. هوکړه لیکونه، قراردادونه او پروتوکولونه شته وه خو په وېبپاڼه کې نه وه خپاره شوي. تدارکاتي سندونه؛ د تفتیش راپور او د افرونو له ارزونې څخه پرته ټول خپاره شوي وه.

د عامې روغتیا وزارت

د یاد وزارت په نوې وېبپاڼه باندې کار روان وه او اطلاعاتو یې خبري بڼه درلوده خو مخکینی وېبپاڼه یې د محتوا له اړخه بډایه وه. د کړنو په هکله راپور یې هم په پاشلی ډول خپاره کړي وه. د وېبپاڼې مسوول د اطلاعات ورکولو په برخه کې د مقاماتو او ذیصلاح مسوولینو نه پاملرنه د نوې وېبپاڼې د کمزورتیا او وروسته پاتې کېدو لامل وښود. د څارنې پایله په لاندې ډول ده:

د ادارې دندې، واکونه او همدارنګه د تشکیل په اړه معلومات په وېبپاڼه کې نه وه خپاره شوي. د بودجوي او تدارکاتي سندونو په برخه کې د داخلي ادارو نه همکاري او د اطلاعاتو ډیجیټل کولو لپاره د امکاناتو نشتون د کار پرمخوړلو لپاره لویه ستونزه وه. وګړو ته د خدمتونو وړاندې کولو په برخه کې د فورمونو، کړنلارو او معلوماتي بستو په برخه کې څه نا څه کار شوی وه. قراردادونه، پروتوکولونه ملي او نړیوال هوکړه لیکونه د اطلاع رسونې مرجع مسوول په واک کې نه وه ورکړل شوي چې خپاره یې کړي. د ولایتي او ساحوي څانګو په اړه لازم اطلاعات نسبتاً موجود و، د څو محدودو ادارو یواځې پته، برېښنالیک او اړیکې شمېرې درج شوې وې. د تدارکاتو په برخه کې یواځې د داوطلبۍ اعلانونه پ خپري بڼه خپاره شوي وه. وګړو ته د خدمتي مرکزونو او د خدمتونو د منځپانګې په اړه معلوماتي بستې نه درلودې.

د ښځو چارو وزارت

د دې وزارت وېبپاڼه تر کار لاندې ده په دې اساس نسبتاً کمزورې ارزول شوي چې ده ادارې د مختلفو څانګو نه همکارۍ له امله یې اطلاع رسونې مرجع مسوول ته اطلاعات نه دي ورکړي ترڅو هغه یې خپاره کړي. د څارنې ټیم هغوی ته وړاندیز وکړ چې د خپلې ادارې مسوولینو او اطلاعاتو ته د لاسرسي کمپسیون د مشرتابه تر منځ د لیدنې زمینه برابره کړي، تر څو اطلاعاتو ته د لاسرسي قانون په هکله د پوهاوي پروګرام په دې وزارت کې تر سره کړي. د وېبپاڼې د څارنې پایله په لاندې ډول ده:

څارنه ښيي چه:

- بودجوي سندونه د مالي څانګې د نه همکارۍ له امله یواځې د لګښتونو راپور خپور شوی وه. د مالي او تدارکاتو د تفتیش څانګې د اړوندو مراجعو نه همکارۍ او د خپرولو لپاره مسوول ته نه استول یې د نیګړتیا لامل وبلل شول. وګړو ته د خدمتونو وړاندې کولو په برخه کې د فورمونو، کړنلارو او معلوماتي بستو په برخه کې هېڅ ډول کار نه دی ترسره شوی. یواځې د ځینو راپورونو په خپرولو بسنه شوې وه. قراردادونه، پروتوکولونه ملي او نړیوال هوکړه لیکونه په وېبپاڼه کې نه ترسترګو کېدل.

د اوبو او انرژۍ وزارت

د اوبو او انرژۍ وزارت وېبپاڼه، اطلاعاتو ته د لاسرسي قانون ۱۵ مې مادې ۴۴ شاخصونو په رڼا کې نسبتاً یو ښه وېبپاڼه وه. خو په ځینو برخو لکه بودجوي سندونه او د ادارې کاري پلان د اړوندو مسوولینو د نه همکارۍ له امله په وېبپاڼه کې موجود نه وه. ټولې کړنې او راپورونه په وېبپاڼه کې خپاره شوي وه یواځې د بودجوي سندونو په هکله تر اوسه کوم کار نه وشوي او د مالي راپورونو په خپرولو یې بسنه کړې وه. د ادارې کاري پلان د نه وروستي کېدو له امله تر اوسه وېبپاڼه نه وځپور شوی. په ټوله کې اطلاعاتو ته د لاسرسي قانون ۱۵ مې مادې ۴۴ شاخصونو په رڼا کې اطلاعات خپاره شوي وه.

د زېرمو او پترولیم وزارت

د وزارت وېبپاڼه، اطلاعاتو ته د لاسرسي قانون ۱۵ مې مادې ۴۴ شاخصونو پر بنسټ تر یوې کچې د یوې ښې وېبپاڼې درلودنکی وه. خو د بودجوي سندونو په هکله مشخص سندونه په وېبپاڼه کې نه وه، یواځې د عادي او پرمختیايي بودجې په اړه د یو گراف په واسطه خپاره شوي وه. هغوی د څارنیز ټیم د وړاندیز پر بنسټ ژمنه وکړه چې ډېر ژر به له مالي څانګې مشخص سندونه راټول کړي او وېبپاڼه کې به یې خپاره کړي.

د بشر حقونو خپلواک کمېسیون

دوه وېبپاڼې لرري، مخکېنۍ وېبپاڼه یې د داخلي معیارونو لرونکې ده او نوې وېبپاڼه باندې کار جريان لري.

د تفتیش عالي اداره

دا اداره، اطلاعاتو ته د لاسرسي قانون ۱۵ مې مادې ۴۴ شاخصونو په رڼا کې نسبتاً د یوې ښې وېبپاڼې لرونکې وه او همدارنګه د وېبپاڼې ښوالي لپاره کار روان وه.

د ملکي خدمتونو او اداري اصلاحاتو خپلواک کمېسیون

د څارنیز ټیم د ارزونو پر بنسټ، د ملکي خدمتونو او اداري اصلاحاتو خپلواک کمېسیون وېبپاڼه کې، اطلاعاتو ته د لاسرسي قانون ۱۵ مې مادې په رڼا کې اطلاعات درج شوي، خو په ځینو برخو کې هغه اطلاعات چې په وېبپاڼه کې خپاره شوي دي خبري ښه لري.

لویه څارنوالی

د لویې څارنوالۍ وېبپاڼه ډېره ښه او منظمه جوړه شوې وه. اطلاعاتو ته د لاسرسي قانون ۱۵ مې مادې شاخصونو په رڼا کې یې اطلاعات درج کړي وه. یواځې په مالي او تدارکاتو برخه کې د تفتیش راپور په وېبپاڼه کې نه وه خپور شوی.

عدليه وزارت

د عدليه وزارت وېبپاڼه، اطلاعاتو ته د لاسرسي قانون ۱۵ مې مادې ۴۴ شاخصونو سره سم د عيارولو په حال کې وه، زيات شمير اطلاعات په پاڼه کې نشر شوي و او ځينې اطلاعات هم په پخوانۍ پاڼه کې په پاشلي ډول موجود وه. د دې ادارې د کمزورۍ لامل د وېبپاڼې له مسوول سره د اطلاعات ورکولو په برخه کې د اړوندو مسوولينو نه همکارۍ ونښودل شوه.

د سرحدونو، قبایلو او قومونو وزارت

اطلاعاتو ته د لاسرسي قانون ۱۵ مې مادې پر بنسټ د یاد وزارت وېبپاڼه کې مناسب اطلاعات نه وه، یواځې په خبري ډول اطلاعات خپاره شوي وه چې د دې نیمګړتیا یو لامل د اطلاعات خپرولو څرنګوالي په تړاو نه پوهاۍ او بل دلیل یې د داخلي ادارو مسوولینو نه همکارۍ ونښودل شوه.

د سرحدونو، قبایلو او قومونو وزارت له وېبپاڼې د څارنې پایلې:

په وېبپاڼه کې په ځانګړي ډول تشکيلاتي چارټ نه وه. د پرمختیایي پروژو په هکله مشخص او دقیق معلومات نه وه موجود، یواځې د ځینو په اړه خبري راپورونه خپاره شوي وه. بودجوي سندونه په وېبپاڼه نه وه خپاره شوي یواځې د کلني راپور په خپرولو بسنه شوې وه. ځانګړي فورمونه او معلوماتي بستې په وېبپاڼه کې نه وه نشر شوي. وګړیز ګډون یواځې په خبري او پاشلي بڼه موجود وه. د اطلاعات غوښتنلو، شکایت ثبتولو فورم او کلنۍ راپور نه وه. تقنیني سندونه ډېر کمزوري او یواځې په دستورالعملونو باندې بسنه شوې وه.

د تدارکاتي سندونو او نورو ټولو برخو په هکله د داوطلبۍ اعلان، او د پروژو په قراردادونو باندې اکتفا شوې وه

د کار او ټولنیزو چارو وزارت

د یاد وزارت وېبپاڼه، اطلاعاتو ته د لاسرسي قانون ۱۵ مې مادې ۴۴ شاخصونو سره په بشپړه توګه برابر نه وه او کار پرې روان وه. د دې څارنې پایلې په لاندې ډول دي:

د پراختیایي پروژو په اړه اطلاعات لږ او پاشلي وه. مالي او د تفتیش راپور نه وه موجود. د اطلاعات غوښتنلو فورم پرته، معلوماتي او ځانګړي فورمونه موجود نه وه. مکانیزمونه، ځانګړې کړنلارې او په تقنیني سندونو کې د وګړیز ګډون راپورونه موجود و. د دې وزارت د تدارکاتي سندونو او پروژو د تفتیش راپورونه په وېبپاڼه کې په بشپړ ډول نه وو نشر شوي.

کورنیو چارو وزارت

د کورنیو چارو وزارت دوه وېبپاڼې لري چې تر یو حده یې اطلاعاتو ته د لاسرسي قانون ۱۵ مې مادې سره همغږي درلوده. ځینې اطلاعات په وېبپاڼه کې په خبري بڼه خپاره شوي دي. د وېبپاڼې د مدیر په وینا؛ اطلاعاتو ته د لاسرسي د قانون ۱۵ مې مادې، ډېرې برخې لکه بودجوي او مالي سندونه، تشکیل، مالي راپور، تدارکاتي اسناد او

راپورونه، قراردادونه، او هوکړه لیکونه محرم گڼل شوي دي او په وېبپاڼه کې نه خپرېږي. خو د ځينو نورو مواردو په اړه لکه: د چوپړتياوو وړاندې کولو، فورمونو او په استماعيه غونډو کې د خلکو د گډون په اړه راپورونه په پاڼه کې موجود و.

د کوچيانو د چارو د انسجام خپلواک رياست

له وړاندې د همغږۍ سربېره، کله چې څارنيز ټيم يادې ادارې ته ورغی، د اطلاع رسونې مرجع مسوول د وېبپاڼې نشتون او د اطلاعاتو نه بشپړاوي له امله، د څار له ټيم څخه وغوښتل چې دوی ته د څارنې پروسې تر پای پورې يادې ادارې ته وخت ورکړي تر څو د اطلاعاتو راټولولو او په وېبپاڼه کې يې د خپرولو اقدام وکړي.

د وزيرانو شورا د دارالانشا رياست

يادې ادارې د اطلاعات خپرولو لپاره ځانگړې وېبپاڼه نه درلوده. د يادولو وړ ده چې نوموړې اداره خپلواکه بودجه نه لري او ټولې کړنې يې د راپورونو په بڼه د اجرائيه محترم رياست ته وراستول کېږي، ترڅو چې هغوی يې په وېبپاڼه کې خپاره کړي.

د اجرائيه رياست لومړۍ مرستيالي

د دې ادارې وېبپاڼه باندې کار جريان لري او تر اوسه هېڅ ډول اطلاعات په کې نه دي خپاره شوي.

د مخدره توکو پر وړاندې مبارزې مخکېنۍ وزارت ۸ د مخدره توکو پر وړاندې د مبارزې معينيت

څرنگه چې د مخدره توکو پر وړاندې د مبارزې وزارت له کورنيو چارو وزارت سره مدغم شوی دی، د مخدره توکو پر وړاندې د مبارزې وزارت، د اطلاع رسونې مسوول د معلوماتو پر بنسټ، د یاد وزارت ډېر معلومات د مخدره توکو پر وړاندې د مبارزې معينيت ته استول شوي دي. د مخدره توکو پر وړاندې د مبارزې وزارت د عامه اړیکو له امر سره د اړیکې پر اساس، د مخابراتو او يادې ادارې تر منځ د ستونزو له امله د دوی وېبپاڼه غيرې فعاله ده.

د پايښت زون پراختيايي اداره

اطلاعاتو ته د لاسرسي قانون ۱۵ مې مادې ۴۴ شاخصونو په رڼا کې د پايښت زون پراختيايي ادارې وېبپاڼه بڼه تنظيم شوې وه، اطلاعات او سندونه په کې خپاره شوي وه. مالي او تدارکاتي راپورونه، استماعيه او وگړيز گډون، بودجوي او تدارکاتي سندونه، تقنيني سندونه، ملي او نړيوال قراردادونه او پروتوکولونه، د خدمتونو د وړاندې کولو فورمونه په ډېر ښه ډول په وېبپاڼه کې خپاره شوي وه.

د سيمه ييزو ارگانونو اداره

اطلاعاتو ته د لاسرسي قانون ۱۵ مې مادې ۴۴ شاخصونو په رڼا کې د سيمه ييزو ارگانونو ادارې وېبپاڼه د اطلاعات خپرولو له نظره نسبتاً ښه وه. يواځې ځينې اطلاعات په خبري بڼه خپاره شوي وه. تقنيني سندونه په وېبپاڼه کې موجود وه. د اړوندو ادارو پر وخت نه همکارۍ له امله په ټولو برخو کې اطلاعات موجود نه وه.

د ستندرد ملي اداره

که څه هم چې د يادې وېبپاڼه باندې کار جريان درلود، سره له هغه هم يې ځينې اطلاعات خپاره کړي وه. د مکانيزمونو، وگړيز گډون کړنلارو او ټولو تقنيني سندونو په تړاو نسبي کار تر سره شوي وه او سندونو په بشپړولو باندې کار روان وه. په ډېرو برخو لکه تدارکاتي سندونه، پروژو، قراردادونو، ملي او نړيوالو هوکړه لیکونو په هکله هېڅ کار نه وه تر سره شوی، د دې ټولو دليل يې، په وېبپاڼه کې د اطلاعات خپرولو ځرنگوالي په تړاو نه پوهاوی وښود. مسوولينو ژمنه وکړه چې پر وخت د اطلاعاتو او سندونو په راټولو او په وېبپاڼه کې خپرولو باندې به پيل وکړي.

د ترانسپورت وزارت

دا چې له دې وزارت سره نورې څو ادارې هم مدغم شوي دي او په د برخه کې يو څه ستونزې هم موجود وې، خو بيا هم ترانسپورت وزارت بډايه وېبپاڼه درلوده. د دې ادارې د اطلاعات خپرولو په برخه کې د تدارکاتي او پراختيايي پروژو پورې اړوند بشپړ سندونه له ټولو جزيياتو او نړيوال ستندرد COST سره خپاره کړي وه. مالي راپورونه ډېر منظم وه، خو د بودجوي سندونو په برخه کې يواځې په جدول بسنه شوې وه چې د بودجې د اسنادو د اصل خپرولو په برخه کې د پوهاوي نشتون يې اصلي لامل بيان کړ. تقنيني سندونه، هوکړه لیکونه، پروتوکولونه، ملي او نړيوال قراردادونه په يوه ځانگړې مينو کې خپاره شوي وه. د تدارکاتو او مالي راپور باندې کار جريان درلوده او تر اوسه نه وه خپاره شوي.

د ټاکنيزو شکايتونو خپلواک کمېسيون

د يادې ادارې وېبپاڼه، اطلاعاتو ته د لاسرسي قانون ۱۵مې مادې ۴۴ شاخصونو سره نسبتاً ښه برابره شوې وه. د ادارې وېبپاڼه په ځينو برخو نه وه بشپړه شوې او کار پرې روان وه. له مختلفو څانگو اطلاعات او سندونه د راټولولو په حال کې وه تر څو په وېبپاڼه باندې خپارولو ته تيار شي.

د ټاکنو خپلواک کمېسيون

د ټاکنو خپلواک کمېسيون وېبپاڼه، اطلاعاتو ته د لاسرسي قانون ۱۵مې مادې ۴۴ شاخصونو په رڼا کې نسبتاً ښه وه. د اجراتو راپور ډېر کمزوری او محدود خپور شوی وه. په ځينو برخو کې اطلاعات په خبري بڼه خپاره شوي وه. په وېبپاڼه کې د بودجې سندونو، مالي او تفتيش راپور په هکله اطلاعات په بشپړه توگه موجود نه و.

د ولسمشرۍ ماڼۍ د چارو ادارې عمومي رياست

د ولسمشرۍ ماڼۍ د چارو ادارې عمومي رياست وېبپاڼې باندې کار وران وه او اطلاعات په بشپړ ډول نه وه خپاره شوي. مالي راپور او ټول کلني فعاليتونه خپاره شوي وه خو مالي او تدارکاتي تفتيش په اړه هېڅ راپور او اطلاعات نه وه خپاره شوي.

د حج او اوقافو وزارت

د یادې ادارې وېبپاڼه، اطلاعاتو ته د لاسرسي قانون ۱۵مې مادې ۴۴ شاخصونو په رڼا کې ډیزاین شوې وه، د اطلاعاتو او سندونو خپرولو باندې کار روان وه. د تدارکاتي او پرمختیايي پروژو د اطلاعاتو او سندونو په هکله هېڅ هم نه وه شوي، اطلاعات او سندونه د راټولولو په حال کې وه. د ادارې عادي او پرمختیايي بودجه د یو جدول په واسطه خپره شوې وه. د قراردادونو، پروتوکولونو او هوکړه لیکونو په هکله اطلاعات محدود وه.

د اقتصاد وزارت

له دې وزارت سره د دوه څلو همغږۍ سربېره د یاد وزارت له وېبپاڼې مو څارنه ونشوای کړای.

حوادثو ته د رسېدنې په چارو کې د دولت وزارت

د یادې ادارې له وېبپاڼې د څارنې پایله په لاندې ډول ده: د یادې ادارې وېبپاڼه، اطلاعاتو ته د لاسرسي قانون ۱۵مې مادې ۴۴ شاخصونو سره سم ډیزاین شوې ده. د ولایت او مرکز د تشکیل په هکله اطلاعات له اړینو توضیحاتو سره په وېبپاڼه کې خپاره شوي وه. د بودجې په اړه لازم اطلاعات هم خپاره شوي وه. مالي، تدارکاتي او اړوند تدارکاتي سندونو څخه یواځې داوطلبې اعلانانو په خپرولو بسنه شوې وه.

ملي دفاع وزارت

د ملي دفاع وزارت وېبپاڼه، اطلاعاتو ته د لاسرسي قانون ۱۵مې مادې ۴۴ شاخصونو پر بنسټ نه و طراحی شوې او اطلاعاتو ته د لاسرسي قانون په هکله د نه پوهاوي له امله ډېره کمزورې وه. یواځې ځینې اطلاعات په خبري بڼه خپاره شوي وه. قوانین، کړنلارې، پالیسۍ او د ادارې ستراتیژي د یوې ځانګړې مینو پر بنسټ خپرې شوې وې.

د افغانانو سرې میاشتې ټولنه

د دې ادارې وېبپاڼه غیرې فعاله ده.

د افغانستان د هستوي انرژۍ اداره

د دې ادارې وېبپاڼه ناقصه او کار پرې روان دی، تر اوسه خپاره شوي اطلاعات او سندونه بشپړ نه دي. د دندو، واکونو، تقنیني سندونو، ستراتیژۍ او کاري پلان په برخه کې ځینې کارونه ترسره شوي دي.

د بېرته راستېدونکو او کډوالو چارو وزارت

د دې وزارت وېبپاڼه، اطلاعاتو ته د لاسرسي قانون ۱۵مې مادې ۴۴ شاخصونو پر بنسټ طراحی شوې او د اطلاعاتو او سندونو خپرول نسبتاً بڼه وه. د پراختیايي پروژو، تدارکاتي او بودجوي سندونو په هکله خپاره شوي اطلاعات لږ وه چې د دې کار لامل ځینو نه پوهاوي او ځینو نورو بیا د نورو څانګو نه همکاري وبلله. د تفتیش راپور هم موجود نه وه.

له وړاندې د همغږۍ سربېره د انټرنېټ نشتوالي له امله د يادې ادارې له وېبپاڼې څارنه ونه شوه.

د چاپېريال ساتنې ملي اداره

وېبپاڼه باندې کار جريان درلود. د وېبپاڼې د منځپانگې په اړه نه پوهاوي او د اړينو اطلاعاتو نه راټولولو او همدارنگه د نوې وېبپاڼې ډيزاين د دې لامل شول چې اطلاعات تر اوسه خپاره نشي. تقنيني سندونه، پاليسي، سټراتېژي او لارښودونه خپاره شوي وه. د خدمتونو وړاندې کولو ځينې فورمونه او معلوماتي بستې هم په وېبپاڼه خپرې شوې وې همدارنگه ځينې نور اطلاعات د خبر په بڼه خپاره شوي وه.

د اداري فساد پر وړاندې د مبارزې او ارزونې گډه او خپلواکه کمېټه

د دې ادارې وېبپاڼه باندې کار روان وه او اطلاعات د راټولولو په حال کې وه. ډېر کم اطلاعات د سټراتېژۍ، کاري پلان، د ځينو تدارکاتي مرحلو په اړه سندونه او اطلاعات خپاره شوي وه. ځينې راپورونه د ادارې د کړنو په هکله په وېبپاڼه باندې خپاره شوي وه.

د ملي احصائي او معلوماتو اداره

د دې ادارې وېبپاڼه، اطلاعاتو ته د لاسرسي قانون ۱۵ مې مادې ۴۴ شاخصونو پر بنسټ طراحي او نسبتا بڼه وه. په ډېرو برخو کې اطلاعات او سندونه موجود وه. يواځې د ولايتي اوساحوي دفترونو، بودجوي سندونو، شکايتونو ته د رسېدنې کړنلارو، شکايتونو ته د رسېدنې څرنگوالي او شمېرو په هکله اطلاعات بشپړ نه وه چې د دې کړنې لامل يې د وېبپاڼې منځپانگې په اړه نه پوهاوی وښود.

د کوچيانو د چارو د انسجام خپلواک کمېسيون

د دې ادارې له وېبپاڼې د دوه ځلي همغږۍ سربېره هم څارنه ونه شوه. لومړی ځل يې تخنيکي ستونزې رامخته کړې او دويم ځل له وړاندې د همغږۍ سربېره د برق نشتوالي له امله مو ونه شوای کړای چې څارنه ترسره کړو.

د سوداگرۍ او صنايعو وزارت

د دوه ځلي همغږۍ سربېره او يادې ادارې ته د څارنيز تيم ورتگ علاوه هم په څارنه بريالي نه شوو. لامل يې د نوموړې ادارې د مسوولينو نه پاملرنه وه چې هر ځل به يې د وېبپاڼې خرابوالی بهانه کاوه.

د نړۍ په ډېرو هېوادونو کې تجربو ښودلې ده چې اطلاعاتو ته لاسرسی په پیل کې له ډېرو ستونزو او خنډونو سره مل وي. د دود او عادتونو بدلول ډېر ستونزمن، وخت نیوونکی او د ډېرو هڅو کار دی. پر همدې بنسټ اطلاعاتو ته د لاسرسي کمېسیون اړینه وبلله چې د لا ډېرو پوهاوي پروگرامونو، ظرفیت لوړولو، د مشورتي غونډو او مجلسونو پر جوړولو باندې تمرکز وکړي. د همدې چارې ترسره کولو لپاره یې د دویم ځل لپاره له وړاندې د اطلاعاتو خپرولو په پار یې د ادارو له وېبپاڼو د څار پروسه پیل کړه. دا پروسه په داسې وخت کې پیلېږي چې تر اوسه پورې ډېری ادارې پوه او اطلاعاتو ته د لاسرسي قانون د احکامو په رڼا کې د اطلاعات ورکولو ته تیارې نه دي، په ادارو کې د محرمیت دود او ادارو د مسوولینو لخوا د اطلاعاتو مالکیت حس لا هم پیاوړی دی. په ډېرو ادارو کې اطلاعات په خبري او ډېر لنډ ډول، پرته د ملاتړي سندونو څخه په وېبپاڼه باندې خپرېږي چې د دې یواځېنې لامل، په وېبپاڼه کې د اطلاعاتو منځپانګې په اړه نه پوهاوی او یا د اطلاعاتو محرمیت ښودلای شو.

د تدارکاتي او مالي سندونو خپرولو په برخه کې ډېره بې پامې شوې چې د هغې لامل، په مالي او تدارکاتي چارو کې نه روڼتیا ده.

ډېرو ادارو اطلاعاتو ته د لاسرسي قانون ۱۵ مې مادې په رڼا کې د ۱۳۹۸ کال دویمې نیمایي څخه د وېبپاڼې په ټولنه باندې کار پیل کړی او ژمنه یې وکړه چې د دویمې نیمایي څخه وروسته به وېبپاڼې اطلاعاتو ته د لاسرسي له نظره، د کمېسیون ۴۴ شاخصونو سره سمې ټولنه بډایه کړي.

د اطلاعاتو او سندونو د راټولولو او د هغو خپرول په وېبپاڼه باندې، د اطلاع رسونې مرجع مسوول سره د ادارې د مسوولینو نه همکاري، د وېبپاڼې د کمزورتیا بنسټیز لامل ګڼل شوی دی.

ډېرو ادارو د بودجوي سندونو او مالي راپور ترمنځ توپیر نشوای کولای او مالي راپور یې د بودجوي سندونو په توګه په وېبپاڼه کې خپور کړی وه.

تر ډېره ادارو مالي، تدارکاتي او د تفتیش سندونه د نه پوهاوي له امله محرم بلل او نه یې خپرول.

د مخکېني او اوسني څارنیز راپور پرتلیزه څېړنه

د اطلاعاتو وړاندې کولو او نشرولو پر وړاندې ستونزو او د اطلاعاتو خپرولو ته په کتو د څارنې لاسته راوړل شوې پایلې هیله ښوونکې دي، سره دې چې سړ کال او تېر کال د څارنې شاخصونه د کمیت او کیفیت له لحاظه سره ډېر توپیر لري خو لاسته راغلې پایلې، د ادارو په وېبپاڼو کې د اطلاعات خپرولو په برخه کې د کیفیت او کمیت له پلوه ښه والی ښيي.

له ۴۳ سلنه زیاتو ادارو ۸۰ سلنه شاخصونه د وېبپاڼې له لارې د اطلاعاتو خپرولو په برخه کې رعایت کړي دي. ۸۴ سلنه ادارو له ۵۰ سلنې ډېر شاخصونه رعایت کړي، یواځې ۱۵ سلنه ادارو له ۵۰ سلنې کم شاخصونه رعایت کړي.

کړي دی چې، لاسته راغلې سلنه د تېر کال په پرتله، د ادارو په وېبپاڼو له وړاندې د اطلاعاتو خپرولو په برخه کې د پرمختګ او د وضعیت ښه والی څرګندوي.

اطلاعاتو ته د لاسرسي کمېسيون په مخکېني راپور کې، اطلاعاتو ته د لاسرسي قانون ۱۵ مې مادې په رڼا کې د ۵۲ ادارو او دولتي بنسټونو له وېبپاڼو څارنه کړې وه چې ۲۴ وزارتونه، ۳ خپلواک ریاستونه، ۷ خپلواکې ادارې او څو خپلواک کمېسيونونه په کې شامل وه. خو سر کال د ۴۴ ادارو له وېبپاڼو څارنه ترسره شوه چې په دې کې ۲۱ وزارتونه، ۱۸ خپلواکې ادارې او ۵ خپلواک کمېسيونونه شامل دي.

په دې راپور کې د غوره ادارو لپاره د شاخصونو رعایت شوې سلنه له ۸۰ تر ۱۰۰ سلنې په پام کې نیول شوې ده، پداسې حال کې چې تېر کال له ۷۰ تر ۱۰۰ سلنې پورې په پام کې نیول شوې وه. دا په داسې حال کې ده چې د غوره ادارو د سلنې لوړول د مخکېني راپور په پرتله یو سلنه کمی رامنځته کوي، منځنۍ ادارې د مخکېني راپور په نسبت دوه سلنه کمی ښيي. خو د لاسته راغلې احصایې له مخې په کمزورو ادارو کې یو سلنه زیاتوالی تر سترګو کېږي.

څرنگه چې پورته یادونه وشوه د دې څارنې شاخصونه ۴۴ دی په داسې حال کې چې د تېر کال شاخصونه ۱۷ څارنیز شاخصونه وه. پرته له شک څخه چې د شاخصونو زیاتوالی د ادارو په کړنو او د څارنې په پایلو مستقیم اغېز لري. دا په دې مانا چې د شاخصونو په زیاتوالي سره وېبپاڼې په جزییاتو سره خپل کېږي چې کولای شي د رعایت شویو شاخصونو سلنه کمه کړي خو له نېکمرغه چې د پایلو په لیدلو سره ډېر توپیر نه تر سترګو کېږي. طمعه کېږي چې راتلونکې څارنې ښې پایلې ولري ځکه چې د څارنې په وخت کې ټولې ادارې خپلو نیمګړتیاوو ته متوجه کړای شوې او د ستونزو له منځه وړلو لپاره دوی خپل ژمنتیا څرګنده کړې ده.

د وېبپاڼو د بډاینې لپاره وړاندیزونه او حل لارې

- اطلاعاتو ته د لاسرسي قانون د احکامو د لا ښه تأمین لپاره له کمېسيون سره د همکارۍ او همغږۍ فضا رامنځته کول او اطلاعاتو ته د لاسرسي حق په هکله د مشورو اخیستل.
- د اطلاع رسونې او څارنیزو مسوولینو ته د مالي، تدارکاتي، تفتیش، سټراټېژیو او پالیسي په هکله د ښوونیزو پروګرامونو ترسره کول چې اطلاعاتو ته د لاسرسي کمېسيون او اړوندو ادارو لخوا باید ځانګړې پاملرنه ورته وشي.
- په وېبپاڼه د مناسبو اطلاعات برابرولو او خپرولو لپاره، په غونډو کې د اطلاع رسونې د مراجعو مسوولینو ګډون ته زمينې برابرول.
- اطلاعاتو ته د لاسرسي قانون ۱۲ مې مادې په رڼا کې ادارې مکلفې دي چې په ولایتونو او مرکز کې د اطلاع رسونې مرجع مسوول هېوادوالو او کمېسيون ته وروپېژني.
- د ادارو د اطلاع رسونې د مرجع مسوولین، اطلاعاتو ته د لاسرسي قانون د ۱۳، ۱۵، ۱۷ مې مادې په رڼا کې په اجرائاتو ملزم دي.

- ادارې مكلفې دي چې غوښتونكو ته د اطلاع رسونې مرجع د اسانه لاسرسي زمينه برابره كړي.
- ادارې بايد اطلاعاتو ته د لاسرسي قانون ۱۶ مې مادې په رڼا كې له كمپسيون سره په مشورې اطلاعات ډلبندي كړي. د اضافي محدوديتونو او د اطلاعاتو محرموالي څخه ډډه وكړي،
- ادارې مكلفې دي چې د قانون د احكامو سره سم پرته له كوم قانوني موانعو څخه اطلاعات په ټاكلي وخت غوښتونكي ته وركړي.
- اطلاعاتو ته د لاسرسي قانون ۶مادې پر بنسټ، غوښتونكي مكلف نه دي، د اطلاعاتو د غوښتنې لپاره دلايل وړاندې كړي، هيله ده چې محترمي ادارې د اطلاعاتو غوښتلو په وخت كې دا ټكي په پام كې ونيسي.
- په ادارو كې د اطلاع رسونې مسوول د خپلواكۍ په پار، كمپسيون ته د اطلاع رسونې مسوول د گمارنې زمينه برابرو، ترڅو د اداري اصلاحاتو او ملكي خدمتونو كمپسيون او نورو ذيصلاح ادارو په همكاري اطلاعاتو ته د لاسرسي قانون ښه پلي شي.

• جوړوونكي:

• تائيدوونكي:

• منظور كوونكي: